

Reflexió argumentada del taller de lideratge

Quan vaig veure una sessió sobre lideratge em va sorprendre, potser pel concepte negatiu que tenim de la paraula "líder" així que em vaig buscar definicions. Hi ha moltes definicions del que és o hauria de ser un líder, però la major part d'aquestes definicions s'enfoquen a l'àmbit empresarial, sense tenir en compte l'aula com a part de la necessitat de lideratge.

Si pensem sobre quin és el primer contacte que tenim amb el concepte de lideratge com a part de l'aprenentatge cal llavors que considerem la família; els primers dirigents, bons o dolents, són els pares, la relació mútua dels quals inculca valors, estils i estratègies, impulsen activitats i posen límits de conducta. Després el nen entra en el sistema escolar, on els mestres dirigeixen als seus alumnes.

Segons el Diccionari de la Real Acadèmia de la Llengua un líder és: *(Del ingl. leader, guía). Persona a la que un grupo sigue reconociéndola como jefe u orientadora.* En el taller es va fer una distinció, un cap i un líder són dues coses diferents; per a ell, un "cap" és aquell que pensa que l'autoritat és un privilegi de comandament i un "líder" en canvi, pensa que l'autoritat, és un privilegi de servei; el cap ordena, el líder diu, aquí serveixo jo; el cap empeny al grup i el líder va al capdavant compromès amb les seves accions. Aquesta visió del líder hauria de ser el paper del docent a l'aula.

El concepte de líder pedagògic crec que implica l'existència d'un determinat vincle entre el docent i els estudiants. S'ha de subratllar, a més, que l'atribut més diferenciable en el líder pedagògic, és a dir, la seva autoritat, prové d'un acord voluntari i tàcit entre el docent i els estudiants. La condició d'un professor com a líder pedagògic dins d'un col·lectiu docent descansa en l'autoritat moral o real que aquest ostenta davant el grup d'estudiants i que es guanya dia a dia. Per tant, no tindria sentit pensar que tal atribut pot ser adjudicat des de fora o autoadjudicat per algun docent.

L'essència del lideratge pedagògic està a augmentar la influència educativa (autoritat) sobre els estudiants per sobre del nivell d'obediència mecànica a les ordres rutinàries.

Segons Grinberg¹, el lideratge educatiu és la capacitat d'articular, conceptualitzar, crear i promoure espais i possibilitats per a un canvi crític i efectiu de les condicions que inhibeixen el millorament de tots i per a tots. El líder educatiu és aquell que té l'habilitat, en un sentit foucaultnià² (no se si existeix aquest concepte) de problematitzar pràctiques i propostes de reformes que són donades per inamovibles, que no són qüestionades, i que presenten moltes vegades lògiques internes basades en principis, que si bé mantenen una il·lusió científica, tendeixen

¹ Grinberg Jaimer. Desafios y posibilidades para el futuro de la educación. El papel del docente lider. Primer Coloquio Universidad Torcuato Di Tella – The University of New Mexico: "El rol del docente en la escuela del nuevo milenio". Octubre. 2009

² Els discursos sobre el poder de Michel Foucault

a generalitzar suposades solucions, ignorant la complexitat de les condicions locals i contextuals.

Un docent preocupat que es pregunta com Freire³ suggeria, a favor de qui o de què volem que aprenguin els estudiants? Un bon lideratge demanda la creació de condicions que assegurin una participació àmplia, constant i perllongada. Això inclou respecte, escoltar, intercanvi, possibilitat que tots enunciiïn les seves perspectives eliminant el més possible les diferències que existeixen entre els nostres estudiants.

Potser el que estic plantejant sigui considerat un ideal, però d'alguna cosa si estic convençuda, és que la figura docent ha de ser reivindicada al paper de líder moral d'una societat assedegada de guies, coneixement i informació, que al seu torn rebaixa la professió molt noble a un ofici sense cap mèrit(no us podeu queixar, teniu un munt de vacances!!!).

Recordem que la cultura es van fer precisament perquè va haver-hi persones disposades a ensenyar i transmetre el que sabien – bé o dolent -, però gairebé sempre amb la intenció de millorar la qualitat de vida del seu entorn. La gran força dels docents és la de l'exemple que donen en manifestar la seva curiositat i la seva obertura d'esperit, i mostrar-se disposats a sotmetre a la prova dels fets les seves hipòtesis i fins i tot a reconèixer els seus errors. La seva comesa abans de res és el de transmetre l'afició a l'estudi. Pel que això els converteix en líders.

³ En el seu llibre "Cartas a quién pretende enseñar" es pregunta per l'objectiu de l'educació i a favor de qui ha d'estar.